

Forfatter: Hostrup, C.

Titel: Udrag fra Komedier og Digte

Citation: Hostrup, C.: "Komedier og Digte", i Hostrup, C.: *Komedier og Digte*, udg. af Aage Marcus ; Overbibliotekar, Dr. phil. H. Topsøe-Jensen , 1954, s. 6. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-hostrup01-shoot-idm140699402132048/facsimile.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: Komedier og Digte

Matematikeren Adolph Steen spillede Kobbersmeden, Digteren Chr. K. F. Molbech Klemme og Filosofen Hans Brøchner Søren Torp. Den beskedne Kandidat havde ikke drømt om, at han med et Lejlighedsspil havde sikret sig en varig Plads i den danske Digterkunsts Historie. Men allerede to Aar efter, 27. Juni 1826, opførtes Komedien ved en Sommerforestilling paa Det kgl. Teater, og den har her indtil 21. April 1949 oplevet det anseelige Antal: 390 Opførelser.

»Genboerne« var ikke Hostrups første Arbejde; han havde lært sig Kunsten gennem en lang Række smaa dramatiske Forsøg. I hans gæstfri Hjem spillede der lidenskabeligt Dilettantkomedie, hvortil han selv leverede en Del af Repertoiret; fra Universitetsaarene stammer forskellige mindre Studenterkomedier. Alt dette var dog kun flygtige Skitser; nu kunde han møde med et virkelig Helafteusstykke. Forbilledet er først Plougs Studenterkomedier, de saakaldte Atellaner, der spiller paa Modsætningen mellem de frie Musasønner og Fili-strene, som Spidsborgerne efter tysk Skik benævnedes. Dernæst har han lært af den wienske Tryllefæree, hvis fornemste Repræsentanter er Ferd. Raimund og Joh. Nestroy (»Talismanen«, »Lumpacivagabundus«); Genren var indført her hjemme 1836 med Overskou og Arnæsens Eventyrkomedie »Capriciosa«, der fik ikke ringe Betydning for »En Spurv i Tranedans«. Tryllefæreerne udmærker sig ved den ugenerte Blanding af den naturlige, prosaiske og overnaturlige, poetiske Verden; Hostrup efterlignede dem og fandt, at det eventyrlige højnede Himlen over hans smaa borgerlige Stykker. Afgørende Paa-virkninger er dernæst modtaget fra J. L. Heibergs Vaudeviller, hvor Talen stadig afbrydes af Sange til bekendte Melodier; siden 1825 havde de domineret Repertoiret og funder utallige Efterlignere. Clemmes maa heller ikke det solide, sædeskildrende Lysispil med markante og snurrede Typer, en Arv fra det 18. Aarhundrede; blandt Hostrups ældre Samtidige dyrkedes det især af Hertz og Overskou. Der er i »Genboernes« Elementer af Studenterrøvy med mange Hen-tydninger til aktuelle Begivenheder (Spidsborgerne, Studentergeneral-forsamlingen) og litterær Satire (Jerusalems Skomager, der er mønstret paa H. C. Andersen og Ingemann). Den klassiske Komedies Værd og dens Popularitet paa Skildringen af Kobbersmedens hyggelige Hjem, hvor en god Københavner med elskværdigt Lunc har taget sine Bysbørn træfsikkert paa Kornet; Mester selv, gemytlig, gennem-

solid og ganske uimponeret, er nok Stykkets mest levende Figur. Og af alle de forskellige Ingredienser er det saa lykkeligvis Digteren at skabe en kunstnerisk Helhed. Det friske og fordringsløse Stykke er typisk dansk: morsomt og hjerteligt. Hostrup lægger straks sine bedste Egenskaber for Dagen. Han har fin Sans for Lokalkolorit, kan tegne Typer med tydeligt Standspræg. Og han overgaar sine Mestre Heiberg og Hertz ved Dialogens mageløse Livfuldhed, ved sin overordentlig sikre, mundrette og kvikke Replikunst. Han forstod at lytte til sine Medmennesker og at anvende, hvad han havde hørt. Hans Komedier har paa en Gang givet store Kunstnere (Mantzius, Phister, Hultmann, Fru Sødring, Olaf Poulsen) Lejlighed til at skabe uforglemmelige Skikkelser og alligevel samtidig, problemfri og ukomplicerede som de er, kunnet byde Dilettanter taknemlige Opgaver.

Næste Teaterstykke er kun en Bagatel – »en lille bitte, bitte Komædie«, kalder Hostrup den – men i al sin Lidenskab et velskabt og fornøjeligt Arbejde. »Intrigernes« er skrevet i Løbet af 8 Dage i Januar 1845; Hostrup var kommet i en øjeblikkelig Pengeforlegenhed, og den blev afhjulpet ved en Studenterforestilling i Februar samme Aar paa Teatret i Lille Kannikestræde. Ideen stammede fra hans Ven, Polyteknikeren og Amateurkomponisten E. Bruun, senere Justermester i København, der foreslog ham at skildre Brydningerne mellem ny og gammel Tid i en Præstegaard paa Landet. Hostrup gav Stykket Navn efter en løbende Romanføljeton i et af Tidens Blade; det var spøgefuldt ment, for Intrigernes eksisterer jo kun i Frøkenens Fantasi; Finessen er netop, at der i Virkeligheden ingenting sker – alt er lagt an paa Milieu- og Personskildringen, og begge er meget sikre. Højdepunktet er L'hombrekvartetten; Digteren søger her i lette og friske Vers at kappes med selve Bellmans Fredman-Epistel (Nr. 42) om Kortspillet paa »Klubben« en stjerneklar Frostnat. »Intrigernes« havde 18. Juni 1846 som det første af Hostrups Stykker Premjère paa Det kgl. Teater, hvor det indtil 1. April 1917 opførtes ialt 125 Gange.

Saa har »En Spurv i Transdansk« større Prætensioner. Den opførtes som Studenterkomædie paa Hofteatret til Fastelavn 1846; indførtes 7. August 1848 paa Det kgl. Teater, hvor den indtil 19. Marts 1909 er opført 70 Gange. Opførelserne paa Privatteatrene nærmer sig de 300. Det er en Eventyrkomædie. Som Skomagerens Galoscher satte Handlingen igang i »Genboernes«, gør Dronning Gunhilds falske Tryllering det her. Paa agte romantisk Vis modsætter Stykket Skin